

OBSAH

Predhovor	5
1. Pažerák	7
1.1. Chirurgická anatómia pažeráka	7
1.1.1. Časti pažeráka	7
1.1.2. Cievne zásobenie pažeráka	10
1.1.3. Lymfatická drenáž pažeráka	12
1.1.4. Inervácia pažeráka	13
1.2. Fyziológia pažeráka	13
1.2.1. Transport potravy a tekutín	13
1.2.2. Antirefluxné mechanizmy pažeráka	14
1.3. Diagnostika chorôb pažeráka	15
1.4. Vrodené a získané anatomicke poruchy pažeráka	17
1.4.1. Atrézia pažeráka	17
1.4.2. Vrodené heterotopie pažeráka	21
1.4.3. Vrodené cysty a duplikatúry pažeráka	21
1.4.4. Prstence, membrány	22
1.4.4.1. Plummerov – Vinsonov syndróm	22
1.4.4.2. Barrettov pažerák	23
1.4.4.3. Schatzkiho prstenec	23
1.4.4.4. Dysphagia lusoria	24
1.4.5. Divertikuly	24
1.4.5.1. Zenkerov divertikul	25
1.4.5.2. Epifrenický divertikul	27
1.4.5.3. Parabronchiálny divertikul	28
1.4.6. Iné vrodené poruchy pažeráka	28
1.5. Funkčné poruchy pažeráka	29
1.5.1. Krikofaryngálna achalázia	29
1.5.2. Ezofagokardiálna achalázia	30
1.5.3. Chalázia	34
1.5.4. Difúzny spazmus pažeráka	35
1.5.5. Neurogénne poruchy pažeráka	36
1.5.6. Gastroezofagálny reflux a refluxná choroba pažeráka	36
1.5.6.1. Patologická anatómia refluxnej choroby pažeráka	37
1.5.6.2. Symptomatológia a diagnostika refluxnej choroby pažeráka	39
1.5.6.3. Liečba refluxnej choroby pažeráka	39
1.5.6.3.1. Hiátoplastiky	40
1.5.6.3.2. Pexy	40
1.5.6.3.3. Valvuloplastiky	41
1.5.6.3.4. Nepriame operácie	45

1.6. Poranenia pažeráka	47
1.6.1. Poleptanie pažeráka	47
1.6.2. Spontánna ruptúra pažeráka	48
1.6.3. Traumatická ruptúra pažeráka	49
1.6.4. Iatrogénna perforácia pažeráka	49
1.7. Benígne nádory pažeráka	50
1.8. Karcinóm pažeráka	51
1.8.1. Resekcie a náhrada pažeráka	56
1.8.1.1. Resekcia kardie a distálnej tretiny pažeráka	57
1.8.1.2. Resekcia pažeráka v proximálnej tretine	61
1.8.1.3. Totálna ezofagektómia a retrosternálna náhrada pažeráka žalúdkom	63
1.8.1.4. Totálna ezofagektómia bez torakotómie a ortotopná náhrada pažeráka žalúdkom	64
1.8.1.5. Totálna ezofagektómia a náhrada pažeráka kólonom	65
1.8.2. Paliatívne obchádzky pri karcinóme pažeráka	69
1.8.2.1. Laterolaterálna ezofagogastrostómia	70
1.8.2.2. Retrosternálna ezofagogastrostómia pri inoperabilných nádoroch v strednom pažeráku	70
1.8.2.3. Ezofagojejunostómia	71
1.8.2.4. Ezofagogastroplastika lalokom zo žalúdka	71
1.8.3. Intubácia pažeráka endoprotézami	72
1.8.4. Aktinoterapia karcinómu pažeráka	74
1.8.4.1. Predoperačná aktinoterapia	74
1.8.4.2. Samostatná aktinoterapia	75
1.8.5. Prognóza a výsledky liečby karcinómu pažeráka	75
Literatúra	76
2. Bránica	78
2.1. Chirurgická anatómia bránice	78
2.2. Prietrže bránice	80
2.2.1. Parasternálna prietrž	80
2.2.2. Posterolaterálna prietrž	81
2.2.3. Prietrže v hiatus oesophageus	82
2.2.3.1. Kardioezofagálna hiátová prietrž	82
2.2.3.2. Paraezofagálna hiátová prietrž	83
2.2.3.3. Zmiešaná hiátová prietrž	85
2.2.3.4. Prevrátený žalúdok	86
2.2.4. Relaxácia bránice	86
2.3. Poranenia bránice	86
2.4. Nádory bránice	87
Literatúra	87
3. Žalúdok	88
3.1. Chirurgická anatómia žalúdka	88
3.1.1. Časti žalúdka	89
3.1.2. Cievne zásobenie žalúdka	92
3.1.3. Lymfatická drenáž žalúdka	93
3.1.4. Inervácia žalúdka	95
3.2. Fyziológia žalúdka	96
3.2.1. Exokrinná funkcia žalúdka	96
3.2.2. Endokrinná funkcia žalúdka	98
3.2.3. Motorická funkcia žalúdka	98
3.3. <u>Anomálie žalúdka</u>	99
3.3.1. Vrodená pylorostenóza	99
3.3.2. Divertikuly žalúdka	101
3.3.3. Volvulus žalúdka	101
3.4. Poranenia žalúdka	103

3.4.1. Mechanické poranenia žalúdka	103
3.4.2. Poleptanie žalúdka	104
3.4.3. Cudzie telesá v žalúdku	104
3.4.4. Malloryho – Weissov syndróm	105
3.5. <u>Gastritídy</u>	105
3.5.1. Erozívna gastritída a stresový vred žalúdka	105
3.5.2. Flegmonózna gastritída	109
3.5.3. Refluxná gastritída	110
3.5.4. Špecifické gastritídy	110
3.5.5. Hyperplázia sliznice žalúdka (m. Ménetrier)	111
3.6. <u>Peptický vred</u>	111
3.6.1. Patologická anatómia a klasifikácia peptického vredu	114
3.6.1.1. Akútny peptický vred žalúdka	114
3.6.1.2. Akútny peptický vred dvanástnika	115
3.6.1.3. Chronický peptický vred	115
3.6.2. Klinický priebeh a diagnostika peptického vredu	117
3.6.3. Liečba peptického vredu	118
3.6.3.1. Konzervatívna liečba peptického vredu	118
3.6.3.2. Chirurgická liečba peptického vredu	120
3.6.4. <u>Komplikácie peptického vredu</u>	122
3.6.4.1. Krvácanie	122
3.6.4.2. Perforácia peptického vredu	130
3.6.4.3. Penetrácia peptického vredu	134
3.6.4.4. Stenóza pyloru a dvanástnika	137
3.6.4.5. Malígna degenerácia peptického vredu	137
3.6.5. Operácie pri peptickom vrede	138
3.6.5.1. Resekcia žalúdka	138
3.6.5.1.1. Resekcia žalúdka 1. metódou podľa Billrotha	139
3.6.5.1.2. Resekcia žalúdka 2. metódou podľa Billrotha	143
3.6.5.1.3. Proximálna resekcia žalúdka (fundektómia)	147
3.6.5.2. Vagotómia	149
3.6.5.2.1. Proximálna selektívna vagotómia	151
3.6.5.2.2. Trunkálna subdiafragmatická vagotómia	154
3.6.5.3. <u>Drenážne operácie žalúdka</u>	156
3.6.5.3.1. Pyloroplastika	156
3.6.5.3.2. Gastroenteroanastomóza	158
3.6.6. Komplikácie po operáciách žalúdka	161
3.6.6.1. Včasné komplikácie po resekcii žalúdka 1. metódou podľa Billrotha	161
3.6.6.2. Včasné komplikácie po resekcii žalúdka 2. metódou podľa Billrotha	164
3.6.6.3. Peroperačné a včasné komplikácie pri vagotómii	167
3.7. Choroby operovaného žalúdka	169
3.7.1. Choroby resekovaného žalúdka	169
3.7.1.1. Dumping syndróm	169
3.7.1.1.1. Včasný dumping syndróm	169
3.7.1.1.2. Neskorý dumping syndróm	174
3.7.1.2. Syndróm prívodnej kľučky	175
3.7.1.3. Syndróm odvodnej kľučky	178
3.7.1.4. Ulcus pepticum jejuni	179
3.7.1.5. Refluxná gastritída	187
3.7.1.6. Karcinóm kýpťa žalúdka	189
3.7.1.7. Poresekná anémia, malabsorpcia, osteoporóza	190
3.7.2. Choroby žalúdka po vagotómii	190
3.7.2.1. Dysfágia	190
3.7.2.2. Refluxná ezofagitída	191
3.7.2.3. Denervačný syndróm žalúdka	191

3.7.2.4. Postvagotomická hnačka	192
3.7.2.5. Recidíva vredu po vagotómii	193
3.8. Benígne nádory žalúdka	195
3.8.1. Polypy žalúdka	195
3.8.2. Leiomyóm žalúdka	196
3.8.3. Ostatné menej časté benígne nádory žalúdka	197
3.9. Karcinóm žalúdka	197
3.9.1. Klasifikácia karcinómu žalúdka	200
3.9.2. Klinický priebeh a diagnostika karcinómu žalúdka	201
3.9.3. Resekčná liečba karcinómu žalúdka	202
3.9.3.1. Subtotálna resekcia žalúdka	204
3.9.3.2. Totálna abdominálna gastrektómia	206
3.9.3.3. Totálna abdominotorakálna gastrektómia	207
3.9.3.4. Fundektómia	207
3.9.4. Obnovenie kontinuity tráviacej rúry po resekciách žalúdka pre karcinóm	208
3.9.5. Paliatívne operácie pri inoperabilných karcinómoch žalúdka	210
3.9.6. Výsledky operácií žalúdka pre karcinóm	211
Literatúra	212
4. Dvanástnik	214
4.1. Chirurgická anatómia dvanástnika	214
4.2. Vrodené chyby dvanástnika	216
4.2.1. Atrézia dvanástnika	216
4.2.2. Vrodená stenóza dvanástnika	217
4.2.3. Anulárny pankreas	218
4.2.4. Laddov syndróm	219
4.2.5. Megaduodenum	219
4.2.6. Pohyblivý dvanástnik	219
4.2.7. Cievna kompresia dvanástnika	220
4.3. Poranenia dvanástnika	221
4.3.1. Tupé poranenia dvanástnika	221
4.3.2. Penetrujúce poranenia dvanástnika	224
4.3.3. Iatrogénne poranenia dvanástnika	224
4.4. Divertikuly dvanástnika	227
Literatúra	230
5. Tenké črevo	231
5.1. Chirurgická anatómia tenkého čreva	231
5.1.1. Časti tenkého čreva	231
5.1.2. Krvné zásobenie tenkého čreva	233
5.1.3. Lymfatická drenáž tenkého čreva	235
5.1.4. Inervácia tenkého čreva	235
5.2. Fyziológia tenkého čreva	236
5.2.1. Trávenie	236
5.2.1.1. Trávenie proteínov	237
5.2.1.2. Trávenie cukrov	238
5.2.1.3. Trávenie tukov	238
5.2.1.4. Absorpcia vitamínov	239
5.2.2. Motilita tenkého čreva	239
5.3. Funkčné poruchy tenkého čreva	240
5.3.1. Syndróm malasimilácie	240
5.3.2. Hnačka	241
5.3.3. Syndróm slepého vaku	242
5.3.4. Syndróm krátkej črevnej kľučky po rozsiahlej resekcii tenkého čreva	244
5.3.5. Poruchy po intestinálnej obchádzke	245

5.4. Vrodené choroby tenkého čreva	246
5.4.1. Malrotácie tenkého čreva	247
5.4.1.1. Poruchy I. fázy rotácie	247
5.4.1.2. Poruchy II. fázy rotácie	248
5.4.1.3. Poruchy III. fázy rotácie	251
5.4.2. Atrézie a stenózy tenkého čreva	251
5.4.3. Meckelov divertikul	254
5.4.4. Duplikatúry a cysty tenkého čreva	256
5.4.5. Mekóniový ileus	256
5.5. Crohnova choroba	257
5.5.1. Konzervatívna liečba Crohnovej choroby	262
5.5.2. Chirurgická liečba Crohnovej choroby	263
5.6. Nádory tenkého čreva	267
5.6.1. Benígne nádory tenkého čreva	267
5.6.2. Malígne nádory tenkého čreva	268
5.6.3. Karcinoid tenkého čreva	268
Literatúra	269
6. Hrubé črevo	271
6.1. Chirurgická anatómia hrubého čreva	271
6.1.1. Časti hrubého čreva	271
6.1.2. Krvné zásobenie hrubého čreva	272
6.1.3. Lymfatická drenáž hrubého čreva	273
6.1.4. Inervácia hrubého čreva	274
6.2. Fyziológia hrubého čreva	274
6.3. Funkčné poruchy hrubého čreva	276
6.3.1. Hnačka	276
6.3.2. Zápcha	277
6.3.3. Dráždivé hrubé črevo	278
6.4. Vrodené choroby hrubého čreva	278
6.4.1. Atrézie, stenózy a poruchy rotácie hrubého čreva	279
6.4.2. Hirschprungova choroba	280
6.4.3. Idiopatické megakolon	285
6.5. Poranenie hrubého čreva	285
6.6. Divertikulóza a divertikulitída	288
6.7. Ulcerózna kolitída	294
6.7.1. Konzervatívna liečba ulceróznej kolitídy	297
6.7.2. Chirurgická liečba ulceróznej kolitídy	298
6.8. Benígne nádory hrubého čreva	301
6.8.1. Polypy	301
6.8.2. Mezenchýmové nádory	305
6.9. Karcinóm hrubého čreva	306
6.9.1. Chirurgická liečba karcinómu hrubého čreva	311
6.9.1.1. Predoperačná príprava na elektívnu operáciu karcinómu hrubého čreva	311
6.9.1.2. Zásady operačnej taktiky pri karcinóme hrubého čreva	312
6.9.1.3. Operačná taktika pri komplikáciách karcinómu hrubého čreva	316
6.9.2. Adjuvantná liečba karcinómu hrubého čreva	318
6.9.3. Výsledky liečby a prognóza karcinómu hrubého čreva	319
Literatúra	320
7. Konečník	322
7.1. Chirurgická anatómia konečníka	322
7.1.1. Časti konečníka	322
7.1.2. Cievne zásobenie konečníka	325
7.1.3. Lymfatická drenáž konečníka	325

7.1.4. Inervácia konečníka	326
7.2. Fyziológia konečníka	326
7.3. Vrodené chyby konečníka	327
7.4. Hemoroidy	334
7.4.1. Konzervatívna liečba hemoroidov	337
7.4.2. Chirurgická liečba hemoroidov	338
7.4.3. Liečba komplikácií hemoroidov	341
7.5. Zápaly konečníka	341
7.6. Fisúra anusu	343
7.7. Pruritus anusu	344
7.8. Perianálne abscesy a fistuly	345
7.8.1. Perianálne abscesy	346
7.8.2. Análne, perianálne a periproktálne fistuly	349
7.8.3. Fistuly anorekta so susednými orgánmi	355
7.9. Prolaps anusu a rekta	356
7.10. Inkontinencia stolice	360
7.11. Benígne nádory konečníka	362
7.12. Karcinóm konečníka	363
7.12.1. Operačná liečba karcinómu konečníka	367
7.12.1.1. Abdominoperineálna amputácia konečníka	368
7.12.1.2. Kontinentné resekcie konečníka	372
7.12.1.3. Lokálne resekcie konečníka a excízie nádorov konečníka	381
7.12.1.4. Lokálne metódy liečby karcinómu konečníka	382
7.12.2. Adjuvantná liečba karcinómu konečníka	383
7.12.3. Výsledky liečby a prognóza karcinómu konečníka	383
7.13. Análny a perianálny karcinóm	383
Literatúra	384
8. Náhle brušné príhody	386
8.1. Peritonitída	391
8.1.1. Patofyziológia peritonitídy	392
8.1.2. Klasifikácia peritonitídy	394
8.1.2.1. Difúzna peritonitída	394
8.1.2.2. Ohraničená peritonitída	400
8.1.2.2.1. Subfrenický absces	401
8.1.2.2.2. Subhepatálny absces	405
8.1.2.2.3. Absces v bursa omentalis	406
8.1.2.2.4. Periapendikálny absces	408
8.1.2.2.5. Absces v Douglasovom priestore	410
8.2. Ileus	412
8.2.1. Mechanický ileus	412
8.2.1.1. Vysoký ileus tenkého čreva	420
8.2.1.2. Nízky ileus tenkého čreva	421
8.2.1.3. Ileus hrubého čreva	422
8.2.1.4. Strangulačný ileus	426
8.2.1.5. Invaginácia	427
8.2.2. Paralytický ileus	429
8.2.3. Cievny ileus	432
8.2.3.1. Akútny cievny ileus	432
8.2.3.2. Chronický (intermitentný) cievny ileus	436
8.3. Krvácanie z tráviacej rúry	438
8.3.1. Akútne krvácanie z hornej časti tráviacej rúry	440
8.3.1.1. Liečba akútneho krvácania z ezofagálnych varixov	445
8.3.1.1.1. Konzervatívna liečba krvácania z ezofagálnych varixov	445
8.3.1.1.2. Chirurgická liečba krvácania z ezofagálnych varixov	448

8.3.1.2. Liečba krvácania pri hiátovej hernii	452
8.3.1.3. Liečba krvácania zo žalúdka a dvanástnika	452
8.3.2. Akútne krvácanie z čriev a z konečníka	453
Literatúra	455
9. Endokrinológia a imunológia tráviacej rúry	456
9.1. Endokrinológia tráviacej rúry	456
9.1.1. Systém APUD	456
9.1.2. Biochemické vlastnosti hormónov tráviacej rúry	457
9.1.3. Mechanizmus účinku hormónov tráviacej rúry	461
9.1.4. Patofyziológia peptidových hormónov tráviacej rúry	462
9.1.4.1. Mechanizmus vzniku chorôb GIT hormonálneho pôvodu	462
9.1.4.2. Apudómy	463
9.2. Imunológia tráviacej rúry	467
Literatúra	468
Zoznam obrázkov	469
Zoznam tabuliek	477
Ruské resumé	478
Anglické resumé	480
Nemecké resumé	482
Register	485